

Nr 253.

Av herr **Rahmn**, om ändrade bestämmelser rörande ekonomiska föreningars beskattning.

Den förmögenhetsbeskattning, som äger rum genom K. F. om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt den 28 september 1928, avser att såvitt möjligt med skatt träffa *all* den egendom, som är att räkna såsom skattepliktig förmögenhet. Då sådan förmögenhet äges av en *juridisk person*, begagnar sig förordningen av två olika metoder för dess beskattande, i det skattskyldigheten i vissa fall lägges på den juridiska personen själv men i andra på de enskilda personer, varav den juridiska personen består. Den allmänna regeln kan sägas vara, att skattskyldighet för förmögenhet icke åvilar andra juridiska personer än »föreningar och samfund, vilkas medlemmar icke på grund av medlemskapet äga del i föreningens eller samfundets förmögenhet» (12 §) samt stiftelser, varemot, då den juridiska personen har andelsberättigade delägare, skattskyldigheten åligger dessa senare. Vare sig den ena eller andra metoden användes, är emellertid förordningens mening, att den juridiska personens förmögenhet *i dess helhet* skall tagas till beskattning.

En kategori av juridiska personer, vilkas förmögenhet beskattas hos de enskilda delägarna, är de *ekonomiska föreningarna*. Lagstiftaren har tydligen tänkt sig, att de ekonomiska föreningarnas samtliga tillgångar av skattepliktig natur skulle komma till beskattning och att skatten skulle uttagas av de enskilda delägarna. På denna punkt finnes emellertid en lucka i 1928 års lagstiftning. Genom ett rättsfall av 1931, som finnes refererat i regeringsrättens årsbok 1931 s. 213, har uppmärksamheten blivit riktad på detta förhållande. Det nämnda rättsfallet visar, att en avsevärd del av de ekonomiska föreningarnas och närmare bestämt de kooperativa föreningarnas förmögenhet är undantagen från beskattning.

Det ifrågavarande rättsfallet rörde Gisslarbo konsumtionsförening u. p. a., som hade till ändamål att främja sina medlemmars hushållning genom att i samverkan med Kooperativa förbundet anskaffa och åt medlemmarna mot kontant betalning och till i orten gängse pris tillhandahålla livsmedel och andra förbrukningsartiklar. I sin år 1926 avlämnade deklaration uppgav föreningen bl. a. sin förmögenhet till 40,091 kr. 17 öre, varav medlemmarnas insatskapital utgjorde 11,991 kr. 29 öre. Såväl taxeringsnämnd som prövningsnämnd taxerade föreningen, förutom för inkomst, för $\frac{1}{60}$ av dess deklarerade förmögenhet eller 668 kr. 20 öre. Detta korrigerades i kammarrätten, som yttrade, »att föreningen obehörigen taxerats till inkomst- och förmögenhetsskatt för 668 kr. 20 öre, utgörande deklarerad förmögenhetsdel». Över kammarrättens utslag anförde vederbörande landskamrerare besvär hos regeringsrätten, utan att detta ledde till någon ändring.

För en kooperativ förening sådan som den ifrågavarande gäller att, om medlem utträder ur föreningen, han icke äger rätt att återfå mera än sin insats, och att vid föreningens upplösning befintliga fonder utöver insatskapitalet skola tillfalla allmännyttiga ändamål. Vidare måste föreningen, för att äga karaktären av kooperativ sammanslutning, dels vara öppen för praktiskt taget en var, som önskar inträda i densamma, dels tillämpa lika rösträtt för sina medlemmar, vilket innebär att varje medlem icke äger mer än en röst vid avgörandet av föreningens angelägenheter, oavsett storleken av hans insatskapital. Dessa förhållanden medföra, såsom landskamreraren i sina besvär hos regeringsrätten utförligt utvecklade och även från den kooperativa föreningens sida vitsordades, att medlemmarnas andelar praktiskt taget icke kunna erhålla högre saluvärde än det nominella. Detta betyder, att den medlemmarna åliggande skyldigheten att erlægga förmögenhetsskatt för föreningens tillgångar icke avser högre värde än insatskapitalets nominella belopp eller, för att använda siffrorna i det refererade rättsfallet, icke högre värde än 11,991 kr. 29 öre. För skillnaden mellan föreningens totala förmögenhet och insatskapitalet eller i det refererade fallet skillnaden mellan 40,091 kr. 17 öre samt 11,991 kr 29 öre, sålunda 29,099 kr. 88 öre, äro icke medlemmarna skattskyldiga, och, då någon skyldighet att erlægga förmögenhetsskatt icke åligger föreningen, träffas ifrågavarande belopp överhuvud icke av någon förmögenhetsskatt. När det belopp, som sålunda undantagits från förmögenhetsbeskattning, i fråga om en enda konsumtionsförening är så jämförelsevis avsevärt, är det tydligt, att totalbeloppet av den i den kooperativa rörelsen nedlagda förmögenhet, som alldeles undgår beskattning, måste vara högst betydande.

Det synes tydligt att en sådan lucka i förmögenhetsbeskattningen icke bör få fortbestå, utan att det påpekade missförhållandet snarast bör rättas.

Ifrågavarande syfte skulle kunna nås genom att förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt 12 § 1 mom. förses med en ny littera c), samtidigt som den nuvarande littera c) förändrades till littera d).

Den nya littera c) torde kunna formuleras sålunda:

»föreningar och samfund, vilkas medlemmar icke på grund av medlemskapet äga mer än en begränsad del i föreningens eller samfundets förmögenhet, såvitt de äro skyldiga erlægga skatt för inkomst:

för den del av deras vid beskattningsårets utgång här i riket eller å utländsk ort ägda förmögenhet, som överstiger summan av medlemmarnas förmögenhetsandelar».

På grund av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen ville för sin del besluta sådan ändring i gällande författningar, att det ovan angivna syftet uppnås.

Stockholm den 18 januari 1936.

Gösta Rahmn.